

KAMARŠKI KONJI V ŠKOCJANSKEM ZATOKU

// Daša Stavber



Paša je na sladkovodnem delu Škocjanskega zatoka ključna.

foto: **Andrej Milovac**

Leta 2008 smo v Naravni rezervat Škocjanski zatok pripeljali prvi dve markantni kamarški kobili, da bi pomagali pri vzdrževanju vegetacije v sladkovodnem delu naravnega rezervata. Z njima je že tako vedno bolj priljubljeno območje dobilo še eno dodano vrednost in novo »podobo«. Danes čreda pašnih živali obsega štiri kamarške konje in štiri podolska goveda.

ZAKAJ KAMARŠKI KONJI

Kamarškim konjem pravijo tudi »morski konji«. Živijo v delti reke Rone v pokrajini Camargue na jugu Francije, po kateri so dobili ime. Pokrajina

zajema obširno nižinsko močvirje velikih slanih lagun, od morja ločenih s peščenimi plitvinami, obdanimi s sestoji trstičja. Konji so prilagojeni močvirnim tlom, kopita so širša in prilagojena daljšemu zadrževanju v vodi. So manjši, vendar močni, pogumni, zmogljivi in skromni, smiselno usklajeni za življenje v naravi. To je prepoznal tudi Napoleon, ki jih je uporabljal v svoji vojski v 18. stoletju. Pasma se skozi stoletja ni veliko spreminjala, selekcijo je ustvarjala narava in le malo je nanjo vplival človek. To daje konjem močnejšo čredno pripadnost in empatijo, posledično sledljivost in močan občutek pripadnosti vodji, ki je lahko tudi človek. Tako imenovani »varuhi« (ang. »guardians«) na

S prihodom pašnih živali so se začele pojavljati tudi **KRAVJE ČAPLJE** (*Bubulcus ibis*).

foto: **Mirko Kastelic**





tem območju še danes živijo v sožitju s čredami kamarških konj in jih uporabljajo za upravljanje s čredami domorodnega močvirskega goveda. Življenje v močvirju je konjem omogočalo predvsem hranjenje z močvirskim rastjem, za katerim so večkrat segli daleč v vodo. Ta prilagoditev je ključna in prav zato so tako zelo pomembni pri upravljanju vegetacije v Škocjanskem zatoku, saj so nekatere površine tudi po začasni izsušitvi terena enkrat letno, konec avgusta in septembra, po koncu gnezditve ptic, nedostopne za čistilno košnjo s traktorjem. Vegetacija, predvsem sestoje trstičja in rastline, ki se jim živali izogibajo in so dostopne, na koncu rastne dobe namreč pokosimo in tako preprečimo njihovo širjenje. Po drugi strani bi brez paše zaradi pozne košnje v vegetaciji hitro prevladali sestoje trstičja in grmovne vrste.

V Škocjanskem zatoku konji živijo od leta 2008, ko sta bili tedaj dvoletni kamarški kobili Rosa in Rižana podarjeni DOPPS-u iz Deželnega naravnega rezervata na izlivu Soče. Njihov namen je bil sprva le vzdrževanje vegetacije sladkovodnega dela s pašo. S tem je potreba po kmetijski mehanizaciji in ročni košnji na območju manjša in tako narava ostaja v pristni podobi. Bivanje pašnih živali v zatoku vpliva tudi na večjo zastopanost nekaterih živalskih vrst. V Škocjanskem zatoku so bile na novo opažene številne vrste govnačev in nove vrste ptic, kot je kravja čaplja (*Bubulcus ibis*).

Po postavitvi večje lesene ograde in nadstreška za pašne živali leta 2016 smo brez motenja ptic in drugih divjih živali lahko pričeli z udomačitvijo in pripravo konj za jahalne programe za obiskovalce, s katerimi smo pričeli takoj po odprtju objektov spomladi istega leta. Pričeli smo s sprehodi s konji od maja do oktobra. Občasno smo konje vključili tudi v vodenje skupin po učni poti, rojstne dneve, vedno pa so tudi ena izmed privlačnosti na dnevih odprtih vrat NRŠZ. V letu 2017 smo sprehode nadgradili z delavnicami za otroke »Učim in razvijam se s konji«, kasneje poimenovanimi v »Kamarški dotik«, kjer smo z drugačnim, konju in otroku prijetnim načinom celostno predstavili vlogo konj v naravnem okolju, prek konj razvijali osebnostne lastnosti otrok, kot sta odločnost in jasnost izražanja, ter gradili veščine jahanja. Letošnje leto beležimo tretjo sezono, ki je nadvse uspešna ter bogati Obalo, kjer druge tovrstne ponudbe ni.

ZAKAJ SMO PRI DELU S KONJI POSEBNI, DRUGAČNI

Njihov prispevek pri pridobivanju lastnih sredstev je dobrodošel, vendar ni prvotnega pomena. Poudarek je na divji komponenti konj, torej paši v sladkovodnem močvirju brez stika s človekom. Tedaj so konji del naravnega sistema enako kot varovane domorodne vrste živali in mi smo le obiskovalci, ki nam občasno naklonijo svojo pozornost. Delo z njimi poteka v njim prijazni in naravni obliki in tako radi sodelujejo, stik s človekom povezujejo z nečim prijetnim in zabavnim. So nepodkovani, ujahani brez uporabe brzde, večkrat jih jahamo le z jahalno blazino. Kamarški konji so na močvirnih tleh Škocjanskega zatoka tako našli svoj prostor v svoji večfukcionalnosti, kjer skrbijo za vegetacijo in za obiskovalce, obenem imajo pri tem koristno vadbo, ki jih ohranja gibljive in zdrave.

Z letom 2016 so se tudi naše zatoške beline vključile v programe za obiskovalce.
foto: Lidija Gulič

